

Mart Võrklaev
Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee

Teie 20.06.2024 nr 1.1-10.1/2913-1

Meie 10.07.2024 nr 1.2-3/8-2

**Rahapesu Andmebüroo arvamus
võlaõigusseaduse ja sellega seondult teiste
seaduste muutmise seaduse eelnõule
(põhimaksekonto avamise ja sulgemise
regulatsiooni muutmine)**

Lugupeetud rahandusminister

Täname võimaluse eest avaldada arvamust võlaõigusseaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu) kohta, mis puudutab eelkõige põhimaksekonto avamise ja sulgemise regulatsiooni muutmist. Rahapesu Andmebüroo (edaspidi RAB), olles tutvunud eelnõu ja selle juurde koostatud seletuskirjaga, esitab alljärgnevad märkused ning tähelepanekud.

1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatused.

1.1. Kokkuvõtte kavandatavatest muudatustest rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses ja sellega seondult võlaõigusseaduse täiendamisest.

Eelnõu §-ga 6 tehakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses (edaspidi RahaPTS) järgmised muudatused:

„1) paragrahvi 42 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või võimaldada tehingu tegemist või lõpuleviimist juhuti või ärisuhte raames, kui ta ei suuda rakendada käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid.“;

2) paragrahvi 42 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks.“

Eelnõu järgi on edaspidi RahaPTS-i kohaselt keelatud ärisuhte loomine ja tehingu tegemine või lõpuleviimine ainult siis, kui kohustatud isik ei suuda rakendada RahaPTS § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid. See tähendab, et seaduses kehtestatud tehingu tegemise ja ärisuhte loomise keeld muutub kitsamaks ning keeldumise alustest jääb välja üks senine hoolsusmeede (ärisuhte seire) ja rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus. Samuti kaotatakse eelnõuga RahaPTS § 42 lõikes 4 sätestatud alus kohustatud isiku poolt kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda. Sellega seondult lisatakse ühtlasi VÕS-i

säte, mille kohaselt ütleb krediitiasutus tarbijaga sõlmitud põhimakseteenuse lepingu etteteatamistähtaega järgimata üles siis, kui: 1) esineb RahaPTS § 42 lõikes 1 sätestatud alus; 2) maksekonto sulgemise kohustus tuleneb rahvusvahelise sanktsiooni seaduse alusel kehtestatud rahvusvahelise sanktsiooni rakendamisest.

1.2. RahaPTS § 42 lõike 4 kehtetuks tunnistamine.

Eelnõuga tekitatud õiguslik konstruktsioon, millega tunnistatakse kehtetuks RahaPTS § 42 lõige 4 ja täiendatakse VÕS-i §-ga 720¹ läheb RAB-i hinnangul vastuollu kehtiva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 14 lõikega 4 ning FATF standardil põhineva hindamismetoodika kriteeriumiga 10.19.

Direktiivi (EL) 2015/849 artikli 14 lõike 4 kohaselt näevad liikmesriigid ette, et kui kohustatud isik ei suuda täita artikli 13 lõike 1 esimese lõigu punktis a, b või c sätestatud kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid, ei tohi ta pangakonto kaudu tehinguid teha, ärisuhet luua ega tehingut lõpule viia ning peab asjaomase ärisuhte lõpetama ja kaaluma kliendiga seoses kahtlasest tehingust teatamist rahapesu andmebüroole kooskõlas artikliga 33. Liikmesriigid ei kohalda esimest lõiku notarite, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, auditorite, väliste raamatupidamisteenuse osutajate ja maksunõustajate suhtes ainult rangelt sellises ulatuses, kuivõrd kõnealused isikud on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmiseга kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

Kavandatava eelnõuga tunnistatakse kehtetuks RahaPTS § 42 lõige 4, millega kaotatakse seega kõigi kohustatud isikute jaoks alus ükskõik millise kliendisuhte või tehingu puhul hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral kestvuslepingu etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles ütlemiseks. Sama eelnõuga VÕS-i lisatav uus säte § 720¹ reguleerib rangelt krediitiasutuste õigust põhimakseteenuse leping üles öelda. See tähendab, et eelnõuga tekitatakse õiguslik olukord, kus teistel kohustatud isikutel peale krediitiasutuste puudub seadusest tulenev alus ärisuhte lõpetamiseks hoolsusmeetmete täitmise võimatuse tõttu, mis läheb otseselt vastuollu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 14 lõikega 4.

FATF standardil põhineva hindamismetoodika kriteeriumi 10.19 järgi, kui finantsasutus¹ ei suuda järgida hoolsusmeetmeid, tuleks nõuda, et ta ei avaks kontot, ei alustaks ärisuhteid ega sooritaks tehingut; või tuleks nõuda ärisuhte lõpetamist, kusjuures FATF-i standardi soovitus 10 kohaselt on mh selliseks relevantseks hoolsusmeetmeks ka ärisuhte seire (d). FATF-i standardi soovitus 10 hõlmab krediitiasutuse poolt põhimakseteenuse osutamisest märksa laiemat katteala. Sealjuures on oluline silmas pidada seda, et ka kitsalt krediitiasutused võivad pakkuda teenuseid, mis ei ole hõlmatud vaid põhimakseteenuse osutamisega – nt pakuvad suuremad pangad

¹ Finantsasutuse (*financial institution*) definitsioon FATF glossary järgi: „1. Acceptance of deposits and other repayable funds from the public. 2. Lending. 3. Financial leasing. 4. Money or value transfer services. 5. Issuing and managing means of payment (e.g. credit and debit cards, cheques, traveller's cheques, money orders and bankers' drafts, electronic money). 6. Financial guarantees and commitments. 7. Trading in: (a) money market instruments (cheques, bills, certificates of deposit, derivatives etc.); (b) foreign exchange; (c) exchange, interest rate and index instruments; (d) transferable securities; (e) commodity futures trading. 8. Participation in securities issues and the provision of financial services related to such issues. 9. Individual and collective portfolio management. 10. Safekeeping and administration of cash or liquid securities on behalf of other persons. 11. Otherwise investing, administering or managing funds or money on behalf of other persons. 12. Underwriting and placement of life insurance and other investment related Insurance. 13. Money and currency changing.“ Vt: <https://www.fatf-gafi.org/en/pages/fatf-glossary.html#accordion-a13085a728-item-121a8a2b0f>

investeerimisteenust jms. See võib praktikas tekitada eriskummalise olukorra, kus nt sama kliendi poolt samas pangas põhimaksekonto ja investeerimiskonto avamise ning neil tehingute tegemise osas kehtib erinev regulatsioon, kusjuures investeerimiskonto osas puuduks pangal seadusest tulenev alus ärisuhte lõpetamiseks hoolsusmeetmete täitmise võimatuse tõttu, samas kui põhimaksekonto puhul on selline alus VÕS-i lisatava §-ga 720¹ loodud.

Samuti väärib märkimist, et ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist puudutavas õigusaktide paketi sisalduv Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EU) 2024/1624 artikkel 21 (1) näeb ette direktiivi (EL) 2015/849 artikli 14 lõikega 4 sarnase regulatsiooni.² Arvestades seda, et kõnealune määrus jõustub suuresti juba 2027. aastal, oleks igati mõistlik juba käesoleval hetkel seadusandlikke valikuid tehes lähtuda rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise laiemast arengusuunast ning kehtestatava regulatsiooni sobitumisest rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist puudutava õigusaktide paketiga. Eelnõu juurde koostatud seletuskirjast nähtuvalt on selline kooskõla tegelikult samuti seadusandja eesmärgiks.

Lisaks otsesele vastuolule direktiiviga (EL) 2015/849, AML-paketti kuuluva määrusega (EU) 2024/1624 ja FATF standardil põhineva hindamismetoodika kriteeriumiga 10.19, ei saa RAB isegi teoreetilisel tasandil pidada nii põhimõttelist kõiki kohustatud isikuid puudutavat muudatust kogu rahapesu tõkestamise süsteemis piisavalt läbimõelduks. Seda eriti olukorras, kus kavandatava eelnõu eesmärgiks on lahendada väga kitsast ja spetsiifilist probleemi põhimaksekonto (füüsiliste isikute) jaoks kättesaadavuse osas. Silmas tuleb pidada, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist puudutava õigusaktide paketi jõustumisel laieneb kohustatud isikute ring veelgi. Seega tuleks kõiki kohustatud isikuid puudutavad muudatused läbi analüüsida oluliselt süsteemsemalt, teostada asjakohastel juhtudel ka vastavad mõjuhindangud ja -analüüsid ning seda tehes vajadusel arvestada konkreetsete kohustatud isikute liikide spetsiifikaga ning nende iseloomulike riskidega.

Eeltoodut arvestades teeme ettepaneku muudatust kavandatud kujul mitte implementeerida ja jääda kehtiva regulatsiooni juurde.

1.3.Ärisuhte seire kaotamine RahaPTS § 42 lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmete kataloogist, mille täitmise võimatus on tehingu tegemisest ja ärisuhte loomisest keeldumise alus.

RAB ei nõustu kaalutlustega, millega jäetakse välja RahaPTS § 20 lõige 1 punkt 6 (ärisuhte seire) hoolsusmeetmete nimekirjast, mille täitmise võimatus on kohustatud isiku jaoks tehingu tegemisest ja ärisuhte loomisest keeldumise aluseks.

Nagu käesoleva vastuse punktis 1.2. viitasime, on FATF-i standardi soovitus 10 kohaselt finantsasutuse jaoks mh selliseks relevantseks hoolsusmeetmeks, mille täitmise võimatus peaks tingima tehingu tegemisest ja ärisuhte loomisest keeldumise, ka ärisuhte seire (d). Samas on ärisuhte seire näol ka laiemalt tegemist äärmiselt olulise hoolsusmeetmetega, mis ei ole vähem tähtis kui teised RahaPTS-is sätestatud hoolsusmeetmed. Riskid ei avaldu ja tõusetu ainult ärisuhte loomise etapis, vaid jätkuvad ka ärisuhte kestel. Eeltoodut arvestades oleme seisukohal, et RahaPTS § 42 lõike 1 alustest ei tohiks ärisuhte seire aspekti välja jätta ja soovitage kaaluda sõnastada lause esimeses pooles selgelt, et keelatud on mitte ainult luua ärisuhet, vaid ka jätkata ärisuhet. Sealjuures on oluline arvestada, et praktikas tehakse suurem osa RAB-ile suunatud

² Artikkel 21(1): „Kui kohustatud isik ei suuda täita nõuet rakendada kliendi suhtes artikli 20 lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid, ei tohi ta tehingut lõpule viia ega ärisuhet luua ning peab asjaomase ärisuhte lõpetama ja kaaluma kliendiga seoses kahtlasest tehingust teatamist rahapesu andmebüroole kooskõlas artikliga 69.“

teadete edastustest just ärisuhte kestel ning enamus kahtlustest, mida RAB uurib ja uurimisasutustele edastab, leiavad aset just ärisuhte käigus.

Ühtlasi märgime, et kavandatud muudatusega tehakse praktikas sisutühjaks RahaPTS § 42 lõike 1 osa, kus kohustatud isikul on RahaPTS § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmete rakendamise võimatusel keeld võimaldada tehingu tegemist või lõpuleviimist ärisuhte raames. RahaPTS § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmed on suunatud ärisuhte loomise etapile (RahaPTS § 19 lg 5). Seega kaotades keeldumise alusena §-st 42 ärisuhte seire ehk RahaPTS § 20 lõike 1 punkti 6, pole kohustatud isikul tegelikkuses ühtegi hoolsusmeetet, mille täitmise võimatuse alusel oleks võimalik ärisuhte kestel tehingu tegemisest või lõpuleviimisest keelduda.

Kui seadusandja eesmärgiks on kehtima hakkava regulatsiooni kooskõla ka lähiaastatel jõustuvana AML-paketiga, on ühtlasi oluline märkida, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EU) 2024/1624 artikliga 20 koosmõjus artikliga 21 tuuakse ärisuhte seire hoolsusmeetmena täitmise võimatus keeldumise alusena taas sisse.³ See tähendab, et hiljemalt viidatud määruse jõustumisel 2027. aastal tuleks RahaPTS § 42 lõike 1 aluseid jälle laiendada. On sealjuures markantne, et alles 20.07.2020 jõustunud RahaPTS-i muudatustega laiendati RahaPTS § 42 lõikes 1 toodud keeldumise aluseid, kuna seni kehtinud regulatsioon, mis hõlmas endas vaid RahaPTS § 20 lõike 1 punktides 1–3 toodud hoolsusmeetmeid, oli seadusandja hinnangul liiga kitsas. Viidatud eelnõu seletuskirja põhjenduste kohaselt muudeti paragrahvi pealkirja ja lõiget 1, täpsustamaks, et keeld luua ärisuhte või võimaldada tehingu tegemist või lõpule viimist kehtib sõltumata sellest, millised on need seadusega nõutavad hoolsusmeetmed, mida kohustatud isik täita ei suuda. Muudatus oli seadusandja hinnangul vajalik tulenevalt direktiivi artikli 13 lõikest 4 ja FATF metodoloogia punktist 10.19.

Pidevalt muutuvad konkreetset küsimust puudutavad seadusandlikud lähenemised ja sellest ajendatud järjekindlusetus seadusloomes läheb vastuollu hea õigusloome tavaga ning laiemalt ka põhiseadusliku õiguskindluse põhimõttega.

Eeltoodut arvestades teeme ettepaneku muudatust kavandatud kujul mitte implementeerida ja jääda kehtiva regulatsiooni juurde.

1.4. Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus kui ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldumise alus.

RAB näeb ohtlikku tendentsi selles, kui kohustatud isik (sh krediidasutus) ei saa keelduda edasiselt tehingu tegemisest rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral. Saab möönda, et üks asi on isiku õigus põhimaksekontot omada, mida saab laiendada ka kurjategijatele, aga teine asi on rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute imperatiivne võimaldamine. Krediidasutusel on võimalus oma riskiisu piire paika pannes ja sise-eeskirjade alusel teatavaid tehinguid küll vältida, aga kui seadusest tulenevat kohustust selleks enam ei ole, on see kindlus palju madalam. Sellega seostub ka ärisuhte seire väljajätmine hoolsusmeetmena, mille täitmine on ärisuhte loomise või tehingust keeldumise aluseks – kui kohustatud isik ärisuhtest aru ei saa, siis on raske ka üksikut tehingut monitoorida.

³ Artikkel 20 (1) f): „pidev ärisuhte seire, sealhulgas ärisuhte raames tehtud tehingute kontroll, mis tagab, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofilist ning vajaduse korral ka vahendite allikast;“

RahaPTS § 19 lõige 1 punkt 4 sätestab, et kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral hoolimata ükskõik millisest seaduses nimetatud mõõdukusest, erandist või piirsummast. See tähendab, et kui esineb rahapesu kahtlus, peab kohustatud isik pidevalt hoolsusmeetmeid kohaldama ja kui kahtlust siiski ületada võimalik pole, siis see protsess jääbki korduma, kuni kohustatud isik ärisuhte hoolsusmeetmete täitmise võimatuse alusel lõpetab.

Selline lähenemine on kirjeldatud ka Finantsinspektsiooni soovitusliku juhendi „Krediidi- ja finantseerimisasutuste organisatsiooniline lahend ning ennetavad meetmed rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks“⁴ punktis 6.2.3., mille kohaselt peab kohustatud isik andmete ebapiisavuse või tõele mittevastavuse või rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral kohaldama hoolsusmeetmeid seni, kuni andmeid on kogutud piisavalt, kuni andmete tõlevastavuses ollakse veendunud või kuni rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus kõrvaldatakse. Samal ajal kehtib juhendi punktist 6.2.2 tulenev nõue, et tehinguid võib teostada vaid erandlikel asjaoludel. Juhendi punkt 6.2.4. näeb ette, et kui mõistliku aja möödudes ei ole kohustatud isik suutnud juhendi punktis 6.2.3 nimetatud tegevuse käigus kohaldada piisavalt hoolsusmeetmeid, et ammendavalt koguda andmeid ning veenduda andmete tõlevastavuses või kõrvaldada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlust, peab kohustatud isik ärisuhte erakorraliselt üles ütlema vastavalt juhendi punktis 6.3.3 toodud nõuetele.

Kohustus ärisuhte ülesütlemist põhjendada tuleb krediidasutuste seaduse (KAS) § 89 lõikest 9¹. Kaotades rahapesu kahtluse kui ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldumise aluse, tähendab see, et praktikas hakatakse maskeerima põhjuseid, miks krediidasutus ärisuhte loomisest keeldub või ärisuhte üles ütleb, kuna kõik põhjendused seisnevad selles, et hoolsuskohustust ei ole võimalik rakendada. Kogumis muudab see olukorra tarbija seisukohast varasemast läbipaistmatumaks.

Ühtlasi märgime uuesti, et ehkki eelnõu on suunatud krediidasutuste ja põhimaksekonto problemaatikale, siis kavandatud muudatus mõjutab kõiki kohustatud isikuid – sh nt ka kuni 2026. aasta suveni kehtivate tegevuslubadega VASP-e jne. Eelnõu alusel lisatav VÕS § 720¹ on suunatud põhimakseteenusele, samas on suur osa krediidasutuste kliente juriidilised isikud. Kui probleemi keskmes on füüsilised isikud, siis tasub tõsiselt kaaluda, kas muutma peaks kogu kehtivat regulatsiooni.

Eeltoodut arvestades teeme ettepaneku muudatust kavandatud kujul mitte implementeerida ja jääda kehtiva regulatsiooni juurde.

2. Võlaõigusseaduse muudatused.

2.1. VÕS täiendamine §-ga 720¹.

Eelnõu § 1 p-ga 6 täiendatakse seadust §-ga 720¹.

RAB-i hinnangul on äärmiselt tervitatav ja oluline täpsustus seaduses see, et eraisikul ei teki automaatselt õigust kõikides pankades kontot omada.

⁴ Vt: https://www.fi.ee/sites/default/files/2024-06/Finantsinspektsiooni%20rahapesu%20ja%20terrorismi%20rahastamise%20t%C3%B5kestamise%20juhend_0.pdf

Eelnõu seletuskirja lk 15 kohaselt nähakse eelnõuga ette, et krediidasutus võib põhimakseteenuse lepingu sõlmimisest keelduda, kui tarbijal juba on Eesti Vabariigi territooriumil asutatud krediidasutuse juures maksekonto, mis võimaldab tal kasutada käesoleva seaduse § 709 lõikes 15¹ loetletud teenuseid. Samal põhjusel võib krediidasutus põhimakseteenuse lepingu ka üles öelda. Sellise õiguse täitmiseks on vajalik ligipääs elektroonilisele arestimissüsteemile, et kontrollida tarbijal teise maksekonto olemasolu. Maksekonto direktiivi art 16 lõige 5 näeb ette, et krediidasutused võivad enne põhimaksekonto avamist kontrollida, kas tarbijal on maksekonto või ei ole maksekontot samas liikmesriigis asuva krediidasutuse juures, mis võimaldab tarbijal kasutada artikli 17 lõikes 1 loetletud teenuseid. Krediidasutused võivad selleks toetuda tarbija kirjalikule kinnitusele. RAB toob esile, et kavandatav VÕS § 720¹ lõige 6 võimaldab seada praktikas piirangu, sest teise maksekonto olemasolu kontrollimiseks on vaja tarbija kirjalikku nõusolekut. Teeme ettepaneku, et kirjalik nõusolek saaks olla lisatud ka konto avamise taotlusesse.

Eelnõu seletuskirja lk 15 kohaselt sätestatakse eelnõuga VÕS-i lisatava § 720¹ lõikega 7 krediidasutusele õigus täitemenetluse seadustiku (edaspidi TMS) §-s 63¹ nimetatud elektroonilise arestimissüsteemi vahendusel kontrollida tarbijal teise maksekonto olemasolu nii põhimakseteenuse lepingu sõlmimisel kui ka lepingu ülesütlemisel. Selles osas viitab seletuskiri aegunud regulatsioonile, kuna TMS § 63¹ on alates 01.01.2024 kehtetu. Eelnõus endas on viide TMS §-s 63 nimetatud täitmisregistrile.

Samuti on eksitav viide seletuskirja leheküljel 22, mille kohaselt „FATF standardit ega hindamismetoodikat pole lähiajal kavas muuta“. Tegelikult on FATF metoodika muutmisel.⁵

RAB soovib kaaluda, kas oleks põhjust eelnõud täiendada selliselt, et see ei puudutaks ainult krediidasutusi, vaid ka makseasutusi. Direktiiv (EU) 2018/843 räägib panga- ja maksekontodest. Kõik makseteenuse pakkujad (makseasutused ja e-raha asutused) pole praegu veel ilmselt e-arestiga liitunud. See ühtlasi tähendaks, et kui pidada lähenemist võimalikuks, vajab eelnõu terminite laiemat töötlemist – nt kavandatav VÕS § 720¹ lõige 3 punkt 4 viitab ainult krediidasutustele. Samuti soovime kaaluda, kas oleks põhjendatud tingimusi veel laiendada nii, et ilmtingimata ei pea isikul olema konto Eesti territooriumil asutatud krediidi- või makseasutuses, vaid (nt lähtudes kapitali vabast liikumisest) piisab ka sellest, kui (era)isikul on avatud konto teise EL liikmesriigi territooriumil asuvas krediidi- või makseasutuses. See välistaks olukorra, kus nt nn „Eestisse kaheks nädalaks puhkusele tulev turist“ saaks nõuda siin konto avamist.

RahaPTS § 42 lõike 4 kehtetuks tunnistamisega kaob seadusest ära ka lause: „Ärisuhe loetakse lõppenuks ülesütleliste esitamisega kliendile, mille järel piirab kohustatud isik teenuse osutamise kliendile täielikult“. Esmapilgul ei näi, et see oluline täpsustus oleks leidnud kajastamist eelnõuga loodavas VÕS §-s 720¹. Kavandatav VÕS § 720¹ sätestab küll ülesütlemise etteteatamistähtaega järgimata, kuid ei täpsusta, milline on ajaline piirang. Kuivõrd tegemist on olulise nõudega, peaks see ka edaspidi kindlasti kas VÕS-is või RahaPTS-is sisalduma.

2.2. Rahvusvaheline sanktsioon põhimakseteenuse lepingu ülesütleamise alusena.

Eelnõuga lisatakse VÕS-i sätte, mille kohaselt ütleb krediidasutus tarbijaga sõlmitud põhimakseteenuse lepingu etteteatamistähtaega järgimata üles siis, kui: 1) esineb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 42 lõikes 1 sätestatud alus; 2) maksekonto sulgemise kohustus tuleneb rahvusvahelise sanktsiooni seaduse alusel kehtestatud rahvusvahelise sanktsiooni rakendamisest.

⁵ Vt nt: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/methodology/5th-Round-Revised-Methodology.pdf.coredownload.inline.pdf>

Eelnõu seletuskirjas viidatakse 2. punkti puhul eelkõige rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSanS) § 14 punkti 4 finantssanktsioonile („sanktsioon, millega keelatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis ettenähtud tingimustel hoiuse-, makse-, väärtpaberi- või muu konto avamine ja kasutamine“). Teeme ettepaneku viidata ka Vabariigi Valitsuse sanktsioonile, kuna teoreetiliselt võib sellise piirangu kehtestada ka Vabariigi Valitsus. Lisaks ei ole korrektne viide, et rahvusvaheline sanktsioon on kehtestatud RSanS-i alusel. Eestile siduvaid rahvusvahelisi sanktsioone kehtestavad üldjuhul EL ja ÜRO ja seda ei tehta Eesti RSanS-i alusel.

Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada punkt 2 alljärgnevalt:

„2) maksekonto sulgemise kohustus tuleneb rahvusvahelist või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavast õigusaktist“.

Täname võimaluse eest arvamust avaldada ja oleme valmis täiendavate küsimuste korral neile vastama.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Laura Aus
Rahapesu Andmebüroo asejuht
büroo juhi ülesannetes